

Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma

Taksonomian jalkautus rakennusalalle ja kansallinen tietovaranto -hankkeen (2023-24) loppuraportti

Sisällysluettelo

1. Tiivistelmä	2
2. Hankkeen tausta ja tavoitteet	3
3. Hankkeen osapuolet ja menetelmät	3
4. Hankkeen tulokset	3
5. Hankkeen vaikuttavuus/vaikutukset	4
6. Viestinnän toteutuminen ja tulokset	4
7. Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen	5
8. Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten	5
9. Yhteenveto hankkeen päätuloksista	5

1. Tiivistelmä (suomi ja englanti)

Suomeksi

Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus RATEKO on toteuttanut yhteistyössä Rakennusteollisuus RT:n ja sen eri toimialojen: Talonrakennusteollisuus, Rakennustuoteteollisuus, Talotekninen teollisuus ja Infra, kanssa hankkeen, joka on tukenut EU-taksonomian jalkautumista kiinteistö- ja rakennusalalle.

Hankkeessa on tuotettu

- taksonomian jalkauttamista tukeva tiekartta
- taksonomiaraportointia tukeva opas
- ilmatoriskien ja sopeutumisratkaisujen arviointiopas
- rakentamista koskevien kiertotalouden DNSH-kriteerien soveltamisopas
- Kriteerit-työkalu, joka kokoaa yhteen kiinteistö- ja rakennusala koskevia taksonomiakriteerejä ja niiden soveltamisedotuksia.

Hanke on saanut rahoitusta ympäristöministeriön Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelmasta, jonka rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (RRF). Hankkeen omarahoitusosuudesta ovat vastanneet Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus RATEKO ja Talonrakennusteollisuus ry. Hanke on ajoittunut välille 1.2.2023 - 31.12.2024.

Abstract

Finnish Construction Industry Training Center RATEKO, in collaboration with the Confederation of Finnish Construction Industries RT and its various sectors: Building Industry, Construction Product Industry, Building Services Industry and Trade, and Infrastructure (INFRA), has implemented a project supporting the implementation of the EU taxonomy in the real estate and construction sector.

The project has produced:

- A roadmap supporting the implementation of the EU taxonomy
- A guide supporting reporting required by EU taxonomy
- A guide for assessing climate risks and adaptation solutions related to buildings
- A guide for applying the DNSH criteria of the circular economy in construction
- A Criteria Tool that compiles taxonomy criteria and their application suggestions for the real estate and construction sector

The project has received funding from the Ministry of the Environment's Low-Carbon Built Environment Program, which is financed by the EU's Recovery and Resilience Facility (RRF). The self-financing portion of the project has been covered by the Construction Industry Training Center RATEKO and the Building Industry. The project period was from February 1, 2023, to December 31, 2024.

2. Hankkeen tausta ja tavoitteet

Vuonna 2022 hankkeen päätavoitteiksi asetettiin sen varmistaminen, että taksonomiaa ryhdytään Suomessa soveltamaan mahdollisimman yhdenmukaisesti ja siten, että taksonomian soveltaminen tukee ilmasto- ja muita ympäristötavoitteita. Hanke käynnistettiin, jotta taksonomia-asiantuntijoille kertynyttä osaamista ja edelläkävijäyritysten hyviä käytänteitä voitaisiin kanavoida laajasti suomalaisten yritysten käyttöön, ja voitaisiin tuottaa taksonomiaa koskevaa uutta tietoa sekä osaamista. Hankkeen oli määrä vahvistaa taksonomian mukaisuuden raportointia ja tukea taksonomian mukaisuuden laajentamista, ja sitä kautta vahvistaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä.

Vuoden 2025 alussa on nähtävissä, että 2023-24 toteutettu hanke on vastannut erinomaisesti sille asetettuihin tavoitteisiin.

3. Hankkeen osapuolet ja menetelmät

Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus RATEKO on toteuttanut hankkeen yhdessä Rakennusteollisuus RT:n ja sen eri toimialojen: Talonrakennusteollisuus, Rakennustuoteteollisuus, Infra ja Talotekninen teollisuus ja kauppa ry, - sekä kiinteistönomistajien ja rakennuttajien, finanssi- ja suunnittelualan edustajien ja rakennusyrityksen kanssa.

Hankkeen ohjausryhmä on kokoontunut yhteensä kahdeksan kertaa. Hankkeessa on tuotettu tiekartta, oppaita, työpajoja, webinaareja, koulutusta ja Kriteerit-työkalu, joka kokoaa yhteen taksonomian teknisiä arviointikriteerejä ja ehdotuksia kriteerien soveltamiseksi. Hankkeessa tuotetut aiheet on julkaistu RATEKOn verkkosivuilla. Hanke on vuosina 2023-24 tavoittanut yli 600 asiantuntijaa, jotka työskentelevät kiinteistöjen, rakentamisen, kestävyysteemojen tai rahoituksen parissa.

4. Hankkeen tulokset

Käynnistysvaiheessa hankkeen tavoitteeksi asetettiin, että se yhdistää suomalaisen rakennus- ja rahoitusalan parhaat taksonomia-asiantuntijat, kanavoi taksonomiaa koskevan tietoa, osaamista ja parhaita käytänteitä tehokkaasti koko rakennusalalle, varmistaa, että taksonomiaa ryhdytään Suomessa soveltamaan yhdenmukaisesti ja että taksonomian soveltaminen tukee ilmasto- ja muita ympäristötavoitteita. Lisäksi tavoitteeksi asetettiin taksonomiaraportoinnin vahvistaminen ja taksonomian mukaisuuden laajentaminen, ja sitä kautta suomalaisten yritysten kilpailukykyyn vahvistaminen. Hanke on vastannut sille asetettuihin odotuksiin.

Hankkeen tapahtumia

- kahdeksan ohjausryhmäkokousta
- neljä webinaaria
- kaksitoista työpajaa
- vastuullisuuskoulutus pk-yrityksille

Hankkeen tuotoksia

- taksonomian jalkauttamista tukeva tiekartta
- taksonomiaraportointia tukeva opas
- ilmatoriskien ja sopeutusratkaisujen arviointiopas
- rakentamista koskevien kiertotalouden DNSH-kriteerien soveltamisopas
- Kriteerit-työkalu, joka kokoaa yhteen kiinteistö- ja rakennusalaan koskevia taksonomiakriteerejä ja niiden soveltamisedotuksia.

Hanketta toteutettaessa seurattiin kiinteästi EU-taksonomian ja EU-komission ohjeistuksen kehittymistä sekä kiinteistö- ja rakennusalan toimintamallien kehittymistä. Hanketta suunnattiin sen kohderyhmien toivomusten mukaisesti ja tarvelähtöisesti. Tämä näkyi mm. siinä, että rakennuksia koskevien ilmatoriskien ja sopeutusratkaisujen arviointia tukevan oppaan laatimiseen käytettiin runsaasti resursseja. Toisaalta hankkeessa ei toteutettu alkuperäiseen hankesuunnitelmaan sisältynyttä Q/A-työkalua, koska EU-komissio julkaisi vastaavan työkalun vuonna 2024.

5. Hankkeen vaikuttavuus/vaikutukset

Hanke on tuottanut kiinteistö- ja rakennusosalalle uutta tietoa, vahvistanut rakentamisen ja rahoituksen alalla toimivien tahojen ja kestävyysasiantuntijoiden osaamista ja eri toimijoiden välistä vuoropuhelua. Hankkeen ansiosta kiinteistö- ja rakennusalan hyväksi on voitu tuottaa oikea-aikaista tukea taksonomian alkuvaiheessa.

Hanke on omalta osaltaan vaikuttanut positiivisesti rakennetun ympäristön vähähiilisyyteen. Taksonomian mukaisuuden vahvistumisen myötä ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen tavoitteet edistyvät. Kuten hankesuunnitelmassa esitettiin, vaikutusmekanismi on kaksiosainen: Taksonomian mukaiset toiminnot tuottavat ilmasto vaikutuksiltaan kestävämpää rakennettua ympäristöä. Lisäksi, koska rahoituksen on määrä enenevässä määrin ohjautua toimintoihin, jotka voidaan todeta taksonomian mukaisiksi, vahvistuu niiden yritysten markkina-asemaa, jotka tuottavat ilmaston kannalta kestävämpiä toimintoja.

6. Viestinnän toteutuminen ja tulokset

Viestintä on ollut aktiivista ja tukenut hanketta sekä hankkeen tavoitteita. Hanke on vuosina 2023-24 tavoittanut yli 600 asiantuntijaa, jotka työskentelevät kiinteistöjen, rakentamisen, kestävyysteemojen tai rahoituksen parissa.

7. Tulosten kestävyys ja hyödyntäminen

Taksonomian jalkautushanke on tuonut oikea-aikaista lisätukea EU-taksonomian soveltamisen alkuvaiheeseen. Hankkeen kautta taksonomia-asiantuntijoiden osaamista on saatu kanavoitua koko kiinteistö- ja rakennusalan hyväksi. Hankkeen kautta tuotettu ja kerätty tieto on koottu yhteen RATEKOn verkkosivustolle, josta se on vapaasti kaikkien hyödynnettävissä.

EU-taksonomia ja sen soveltaminen ovat luonteeltaan voimakkaasti kehittyviä. Sen vuoksi olisi toivottavaa, että taksonomiahankkeen puitteissa tehtyä työtä voitaisiin jatkaa. Jatkon turvaamiseksi RATEKO on hakenut EAKR-hankeavustusta. Uuden hankkeen myötä voitaisiin muun muassa siirtää tehokkaasti suuriin rakennusalan yrityksiin kertyvää uutta osaamista koko rakennusalan ja hankintalain mukaisten hankintayksiköiden käyttöön. EAKR-rahoitteisen hankkeen kautta voitaisiin turvata myös rakennusalan yritysten välisen taksonomiavuoropuhelun jatko, mikä tukisi taksonomian soveltamisen samansuuntaisuutta.

Myös EU:n taksonomialainsäädäntö on luonteeltaan dynaamista. Taksonomiaan sisältyvien teknisten arviointikriteerien ensimmäinen uudelleentarkastelu on meneillään talvella 2024 - 25. Suomalaisen toimijoiden on tärkeää antaa taksonomian soveltamiskokemuksista aktiivisesti palautetta EU-komissiolle, ja pyrkiä vaikuttamaan siihen, että taksonomia kehittyisi suotuisasti.

Vihreän siirtymän hankkeet olisivat viime vuosina käynnistyneet nykyistä vauhdikkaammin ja Taksonomian jalkautushankkeen hyödyt olisivat selkeämmin nähtävissä, ellei koko Euroopan talouskehitys olisi viime vuosina pysähtynyt/hidastunut. Vuoden 2025 alussa on toiveissa, että rauhanprosessit Gazassa ja Ukrainassa etenisivät suotuisasti, kauppasodilta vältyttäisiin, taloustilanne paranisi ja fokus siirtyisi taas selkeämmin ilmastonmuutoksen torjuntaan ja siihen sopeutumiseen. Tällöin myös Taksonomian jalkautushankkeessa 2023-24 tehdyn työn hyödyt pääsisivät täysimittaisesti esiin ja voisivat osaltaan tukea myös suomalaisten yritysten kilpailukykyä.

8. Suositukset tulevia hankkeita ja ohjelmia varten

Kiitos ympäristöministeriölle rahoituksesta ja hankkeiden saamasta erinomaisesta tuesta. Tuen ansiosta Vähähiilisen rakennetun ympäristön -tukiohjelman hankkeissa on voitu keskittyä täysimittaisesti varsinaisiin hankesisältöihin. Esimerkiksi raportointi on tehty selkeäksi ja suoraviivaiseksi.

Todennäköisesti Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelma on palvellut useita kiinteistö- ja rakennusalan toimijoita matalan kynnyksen oppimispolkuna, minkä jälkeen myös raskaampien EU:n rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen voi olla mahdollista.

9. Yhteenveto hankkeen päätuloksista (suomi ja englantia)

Hankkeen päätulokset

Hanke on tuottanut kiinteistö- ja rakennusosalalle uutta tietoa ja uusia työkaluja, vahvistanut rakentamisen ja rahoituksen alalla toimivien tahojen ja kestävyysasiantuntijoiden osaamista ja eri toimijoiden välistä vuoropuhelua. Hankkeen ansiosta kiinteistö- ja rakennusalan hyväksi on voitu tuottaa oikea-aikaista tukea taksonomian alkuvaiheessa.

Main Results of the project

The project has provided new knowledge and tools for the real estate and construction sector, strengthened the expertise of parties operating in the construction and finance sector and sustainability experts, and enhanced dialogue between different actors. Thanks to the project, timely support has been provided for the benefit of the real estate and construction sector at the early stage of taxonomy.